

Behçet Kemal coşmuştur artık «Üfkunda doğacağım, üfkunda batacağım — Asırlarca yazsam hep seni anlatacağım..»

Sınırsız devrim aşığı

İsmet İNÖNÜ

«Behçet Kemal Çağlar'ın ölümü haberi ağır bir sarsıntı gibi yüreğime çömtü. İnsanoğlunun dayanamayacağı zannolunan büyük acılara sonunda boyun eğdiğini Behçet Kemal Çağlar'da bir daha tecrübe ettim. Simdi düşünerek kayıpların önemini söyleyeceğim: Behçet Kemal Çağlar, her niteliği ile bir Cumhuriyet evlâdıdır. Yeni gençliğin aşkı ve iradesini benimsemiştir. Atatürk'ten ayrıldığımızdan beri geçen 31 yıl içinde Atatürk'ü ve eserlerini sa-

yunmaktan bir gün geri kalmamış olan bir örnektir. Başlı başına bir âlem. Politikaya sığmadı. Başına buyruk olarak vatandaşlara, hepimize kutsal bir yeni kuşak anlayışını dile getirdi. Behçet Kemal Çağlar'ı nesiller boyunca dükkün gibi taze olarak hatırlayacağız. Geniş yüreğinin sınırsız devrim aşkının etkilerini benliğimizde duyacağız. Aziz Behçet Kemal, çağlayarak yaşadın ruhumuzda senin çağlamanın muzaffer seslerini daima taşıyacağız.»

60'LİK BİR KÖY ÇOCUĞUNDAN KİMLİK KAGIDI

(Behçet Kemal Çağlar, Köy Postası Dergisinin 25'inci dönümü için istenen yazıyı, hayatını anlatan bir şiir olarak hazırlamıştı. Şiiri aşağıda sunuyoruz.)

Yalınayak basardım yaz - kış toprağa
Odun toplamağa gıderdim dağa;
Ata üzenişiz binmekti derdim;
Bazlama'ya çaman sürer de verdim;
Bezir yağı idi yanan lâmhama.
Yıldız saya saya uyurdum damda..
Yufka pişirmeye firez yolardım;
Yazları üst daldan kiraz yolardım;
Yonca otlattırdım sarı tosunu;
Bayıldım yanık un kokusuna
Gözüm deşirmende nöbet beklerken.
Büyükanem «Yâsına, babam «Türküm ben»
Ezberletirdi kışın her gece;
Anam başucuma gelir, gizlice,
«Keloğlan masalı» söyler giderdi.
Nutuk söyletmekti hocamın derdi.
Amcamın yanında askerdim dimdik.
Yazın köylü kışın şehirlî idik.
Mektepte leyliydim, bir uzun kıştı.
Kitaplar okudu n, aklım karıştı,
Dünya güzell'ni düşümde gördüm.
Deniz'i onaltı yaşında gördüm,
Maden mektebi'ne zorla giderken.
Sonra Avrupa'yı dolaştım da ben
Çeşit çeşit süsler, keyifler gördüm;
Yine de gözümde tüterdi vurdum.
Gurbette yaman özledim;
Yine acı'nca çaman özledim,
Yine yukanmaya aradım dere.
Bildim: Çabalama benim bc, yere;
Ben ki hep bu dağın - taşın çocuğu;
Yüzlü çepç onbeş yaşın çocuğu...

B. K. ÇAĞLAR

Önemli bir dönemin anısıdır Çağlar

M. C. ANDAY

«Behçet Kemal Çağlar adı, bana Atatürk döneminin ilginç bir aşamasını düşündürür. Kazanılan büyük zafere ve cesur devrimlerin başarısına karşın, eski kuşaklar çoğunlukla, ya sessiz durmayı yeğliyorlar, ya da Osmanlıdan kalma yapmacık ve öz-süz bir methiyecilik yolunu tutuyorlardı. İçinden çıktığı çevreyi çok iyi bilen Atatürk ise, yeni Türkiye'ye gerçek inancın genç kuşaklarda bilineneceği kâmsındaydı. İşte bu dönemde, genç bir Anadolu çocuğu, Cumhuriyetin ve devrimlerin yaratıcısı Atatürk için alışılmamış bir içtenlikle yazdığı coşkulu şiirlerle ortaya atıldı ve kısa zamanda ün kazandı.

Sonra onun Atatürkçülük yolunun çeşitli alanlarında emek harcadığını izledik. Sık sık halkın karşısına çıkmanın kimi çevrelerde yadigarlığına herhalde bile bile, Çağlar, ulusal günlerin kutlanmasında olsun, Halkevlerinde olsun, başkalarının çeşitli nedenlerle boş bırakmayı yeğledikleri bir yer, kolay konuşma ve kolay yazma yeteneğiyle doldurmakta direnç gösterdi. Önemli bir dönemin anısıdır Çağlar.»

Behçet Kemal Çağlar, 1908 yılında Erzincan'ın Tepecik köyünde dünyaya gelmiştir. Orta öğrenimini Kayseri Lisesinde tamamlamış, daha sonra Zonguldak Yüksek Maden Mühendis Mektebinden 1929 da mezun olmuştur. 1930 - 1931 yılları arasında İktisat Vekaletine bağlı olarak Maden Mühendisliği yapmış, ancak ömrünün geri kalan kısmı, eğitimlerine çok daha uygun geldiği için şair, öğretmen ve hatip olarak geçmiştir. 1932 - 33 yıllarında Türk Dil Kurumu Sekreterliği yapan Çağlar, 1934 - 36 yılları arasında Londra'da öğrenimine devam etmiş, dönüşünde Halkevleri Müfettişliğine atanmıştır.

1942 yılında Erzincan Milletvekili olarak TBMM'ne giren şair, dört yıllık siyasal faaliyetten sonra dergicilik ve öğretmenlik yapmış, 27

Çağlar'ı

toprağa veriyoruz

SEVGİLİ ÇAĞLAR SEN DE Mİ GİTTİN ?

Doğan Nadi'ye döktüğümüz göz yaşları daha kurumadan Behçet Kemal'i de kaybettik... Arka arkaya merisiye yazmak - Tanrının gücüne gitmesin - biz dostları, biz dirsek dirsek dolu kalbini kaptırmadan bir gün evvel, Stüdyo'dan çıkıp Radyo'daki odama gelmiş:

— Yarınki konuşmamı yaptım, Kemalettin Kamu ile Necdet Rüşü'den söz ettim, evde dinlersin, fena olmadı, demiştin.

Ayakta duruyordu. Her zamanki gibi canlı, gözleri pırıl pırıl, yüzü hayat dolu idi. Yine her zamanki gibi sert, güçlü elini uzattı:

— Hadi Allahaismarladık, bir işim var, ben gidiyorum, Pazartesi görüşürüz, dedi.

Halâ elimde elinin sıcaklığı duruyor.

Behçet'in heyecanlarla, sevgilerle, vefalarla dolu bir kalbi vardı. Her işi çabuk tutar, en zor ödevleri keskin ve kıvrak zekâsıyla şaşılacak bir acelecilik içinde tamamlardı. Şairliği de öyleydi. Ölümü de öyle oldu. Bu dünyadan elini ayağını çekmek üzere gittiği hastanede ki yatağında ancak sekiz saat kaldı.

Atatürk ve devrimler şairi idi. Ölümü ile konferans salonları, binbinlerin doldurduğu meydanlar, Radyo mikrofonları, okul kürsüleri derin bir öksüzlük içine gömüldüler.

Yürekten konusur, yürekten severdi. Çağlar, Büyük Atatürk'ün bize bıraktığı canlı bir hatıraydı.

Şairliği, çok yönlü kişiliği üzerinde daha sonra, daha geniş yazmak üzere şimdiki susuyorum. Kolay değil O'nu toprağa vermeden birşeyler yazmak... dedim ya, daha sıcaklığı var elimde ellinin...

Baki Süha EDİBOĞLU

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Millî ozanlarımızdır. Fazıl Hüsnü Dağlarca, Behçet Kemal Çağlar'ı kısa ve «öz» olarak şu şekilde anlattı:

«— Behçet Kemal Çağlar'ı yitirmekle, Mustafa Kemal devriminin yürekli, inancılı bir eri daha aramızdan ayırdı.

Yaşadığı süre içinde ahlâk örneği olmuştur. Şiirin halka ulaşması yolundaki çabaları da devrimin halka ulaşması çabaları yanında büyük bir değer taşıyor. Böylece şiirimizdeki yerli devrimimizdeki yerli de yaşayacaktır.»

Hayat Hikâyesi

Mayıs İhtilâlinde sonra Kurucu Meclis Üyesi olarak yeniden Parlâmentoya girmiştir.

İstanbul Radyosunda edebî müsavırlık, Türk Kültür Dernekleri Genel Sekreterliği görevleri yanısıra öğretmenliğini ve şairliğini sürdüren Çağlar, Ulusal ve Atatürkçü şiirleriyle tanınmıştır. Bunların yanısıra, Behçet Kemal Çağlar, oyunlar, monografyalar, opera libretleri ve oyunları da yazmıştır. Ankaralı Aşık Ömer takma adı ile bazı eserlerini yayınlayan şairin başlıca eserleri şunlardır: Erciyeş'tan Kopan Çiğ, Çoban, Burda Bir Kalb Çarpıyor, Atilla, Göklerin Fethi, Dolmahaçeden Anıt Kabre Kadar, N'omuk Kemal, Hürr Mavilikte, Hasan Ali Yücel, Hayatı ve Eserleri, Battal Gazi Destanı, Benden İçeri, Atatürk, Kur'anı Kerim'den İh. malar, Timur ve Yıldırım.

Unutulmaz sayfalara bir yenisi daha eklendi

ÖĞRETMEN BEHÇET KEMAL ÇAĞLAR — İlkokulların yeni ders yılına başladığı gün bir okulda ilk dersi veren Behçet Kemal Çağlar, henüz basılmayan «Bogaç Han Destanı» adlı manzum masalını okuması ve Atatürk'ü ve O'nun çocuklar konusundaki görüşlerini anlatmıştı.

BİR KERRE DOĞRUL ATAM!

Beni imrendiriyor kendine gözüm yaşı
Siniyor toprağına, hak usul usul, Atam!
Sensiz anlamıyorum hiçbir çeşit sevgiyi
Bırak taşı - toprağı, içimde kurul Atam!

Yine Anıtkabrinin düştüm eteklerine
Sel sel dökül omuzumdan, gönlümde kurul Atam!
Bir hen miyim sanırsın eli boğründe kalan
Sensiz öksüzden be'er, ulusun yoksul, Atam!

Dağlar başı dumandır yurdun hali vamdır
Rüzgârlar avutuyor bayrak yine dul, Atam!
Çırpıp durmaktasın biliyorum orda sen
Senden daha sabırsız orda hangi kul, Atam!

İstanbul'dan Samsun'a çıkar gibi yavaşıca
Buraya dönmek için bir çarecik bul, Atam!
Çil yavrusuymuş gibi dağılsın şu cüceler
Bir - kerre doğru! Atam, bir kerre doğru! Atam!

B. K. ÇAĞLAR

Ulusal Şair Behçet Kemal Çağlar'ı kaybettik

Adnan ÖZTRAK

Behçet Kemal Çağlar, beş yıl önce TRT kurulurken, onun ilk yönetim kurulu üyesi olmuştur. Kısa bir süre sonra da yönetim kurulu başkanlığına seçilmiştir. Bu sıfatları ile TRT'ye hizmetleri büyüktür.

Edebiyat âleminde kendisine verilen (Ulusal Şair) vasfını, bütün bir ömür boyu, adım adım kazanmış bir şairimizdi.

Bahçet Kemal Çağlar milliyetçi idi, Onun şiirlerindeki ulusal gücü, sesi ve ülkücülüğü ilk sezen Atatürk olmuştur.

Behçet Kemal Çağlar hürriyetçi idi. İnsan hak ve hürriyetlerinin savunucusu idi. Milletimizin çağdaş uygarlık düzeyine ulaşması isteği ve hasretini, onu coştururdu. Onun bu özellikleri, bütün şiirlerinde temel yapıyı teşkil etmiştir.

TRT Yönetim Kurulu üyesi ve Başkanı olarak yaptığı hizmetlerde, şahsiyetinin bu nitelikleri her fırsatta belirli olmuştur.

İnsanlık ve uygarlık aşığı mı idi şairimize rahmetler dilerim.

